

**Odgovor**  
**PALEKČIĆEV POKUŠAJ**  
**RECENZIRANJA SVEUČILIŠNOG**  
**UDŽBENIKA IZ PEDAGOGIJE**

Kad pred vas netko stavi napisanu kritiku vašeg intelektualnog rada, pitate se tko je osoba koja to piše, koji bi motiv mogao biti piscu te kritike, koja polazišta za kritiku uzima kritičar, pridržava li se kritičar etičkih normi znanstvene kritike, što želi kritičar postići objavom svojih stavova i znanja o predmetu kritike. Kritičar Palekčić ostao je nedorečen u odgovorima na ova pitanja, pa nam to ostaje nagađati na temelju poznavanja radova ovog kritičara i na temelju stavova koje kritičar ponavlja u svojim javnim nastupima godinama.

Imajući u vidu opseg napisane kritike, i želju da autoru kritike uzvratimo očekivani odgovor i naša dodatna objašnjenja, tekst u nastavku neće prijeći opseg onoga što je kritičar objavio. Kritičar je objavio oko 8400 slovnih znakova računajući i razmake. Naš odgovor ima opseg oko 8200 znakova s razmacima.

Prvih tridesetak redova Palekčićeva prikaza knjige korektan je opis sadržaja knjige, pisan jezikom i stilom kako se to obično radi kada se recenzira neka knjiga. Tu je Palekčić naveo činjenice koje objektivno prikazuju sadržaj knjige i namjenu. U nastavku on iznosi dileme glede naslova „u dva dijela“. Nama nije jasno što njemu tu nije jasno, ali dajemo mu za pravo problematizirati i takve detalje.

Zanimljivo je pozorno pregledati detalje koje Palekčić kritizira i poglavlja na koja se niti ne osvrće. Pitamo se koji bi to kriteriji mogli biti kojima se Palekčić rukovodio u svojoj „recenziji“. To bi mogao biti npr. kriterij: „Ja to ne razumijem pa se u to neću miješati“ (npr. poglavlja Teorije nastave i obrazovanja, Medijski odgoj, Odgoj izvan obitelji i škole, Načela, strategije i metode odgoja...) ili „Ti dijelovi knjige mene ne zanimaju pa se neću na to niti osvrutati“ ili „S te strane kao autori možemo biti zadovoljni izvesti zaključke koji nama odgovaraju: veći

dio udžbenika Pedagogija zadovoljio je stroge kritizerske i tendenciozne kriterije kritičara Palekčića! Bravo za nas! Hvala recenzentu!

Recenzent Palekčić očito nije pažljivo pročitao zadnje poglavlje u Pedagogiji („Može i drukčije“), jer bi tamo našao objašnjenje logike zašto nešto piše baš tako kako piše u Pedagogiji te da su mogući i poželjni i pristupi različiti od onih opisanih u Pedagogiji – pedagoški pluralizam!

Na kraju Palekčić insinuira da se autori Pedagogije pozivaju na „višegodišnje iskustvo“! Pa zašto se ne bismo pozivali jer se radi o iskustvu triju sveučilišnih nastavnika koji su taj posao radili više od 60 godina na različitim fakultetima i studijima Sveučilišta u Zagrebu. Vama ne odgovara spomenuti veliki broj znanstvenih radova na temelju vlastitih empirijskih istraživanja triju autora ovog udžbenika, koje svaki čitatelj može pogledati u popisu na portalu „Hrvatska znanstvena bibliografija“! Popis tih radova daleko nadmašuje i brojem i kvalitetom popis radove Recenzenta Palekčića. (Neka oprostite čitatelji na ovoj prepotenciji autorā ovog odgovora, ali kritičar naše knjige zadao je intonaciju za ovu komunikaciju koja počiva na tezi: Ja to znam i dužnost mi je ukazati vam na vaše zablude i nedovoljna znanja autora Pedagogije!). Pozivamo čitatelje da se osobno uvjere pregledavanjem popisa i citiranosti radova autorā ove Pedagogije i radova recenzenta Palekčića. Mi si dajemo pravo reći da Palekčić nema čvrsta polazišta za svoje kritike i ocjene koje je objavio u nastavku i završnim rečenicama svoje recenzije. Lako je napisati „Ti su stavovi suprotni tehnološkom shvaćanju odgoja i obrazovanja“, ali je teško sve to argumentirati i braniti! Mi nemamo ništa protiv da naglašavate važnost Herbarta za pedagogiju, ali mi procjenjujemo da ovim korisnicima za koje smo napisali Pedagogiju to nije potrebno, danas – stotinu i više godina od vremena kada su napuštene njegove pedagoške i didaktičke paradigme. Ali Vi smatrate da ovim autorima treba objasniti ulogu i važnost Herbarta u pedagogiji pa čak i kako su autori krivo razumjeli pojam „Zucht“? Hvala na takvoj prepotentnosti, jer je jedan

od autora ove knjige proveo u Njemačkoj dva semestra na različitim sveučilištima i ima u svojoj privatnoj knjižnici dosta njemačkih pedagoških knjiga.

Jedna od lekcija koja se radi iz područja epistemologije i metodologije pedagogije jest i ona koja kazuje budućim učiteljima, nastavnicima i pedagogima da nemaju pravo raditi selekciju po nekim implicitnim kriterijima, odnosno da nije poželjno izvaditi iz konteksta rečenicu ili rečenice te taj dio kritizirati, bez obzira na cjelinu teksta i poruka koje emitira neki tekst. Očito je Palekčić previdio taj detalj iz epistemologije ili nije bio na nastavi kada je to studentima objašnjavano. Budući da Palekčić sebi dopušta dijeliti lekcije autorima koji imaju kompetencije najmanje na razini njegovih, a u nekim područjima i višim od njegovih, dozvoljavamo si uzvratiti na njegove paušalne kritike: Preispitajte, gospodine Palekčiću, neka svoja polazišta i navike, poglavito one koje šalju poruku tipa: "Ja to znam, a vi to ne razumijete, pa ću vas ja poučiti!" (Inače Palekčić je poznat po svojim kritikama na javnim nastupima i pozvanim predavanjima koje najbolje oslikava rečenica prije ove koja je napisana u zagradi!). Naša poruka u vezi s Vašim kritikama: Ne možemo uvažiti nijednu vašu preporuku i savjet te ćemo i dalje poučavati pedagogiju onako kako piše u objavljenom udžbeniku i kako smo to do sad radili. Naravno, to pravo ostavljamo i Vama!

U zadnjoj rečenici Recenzent sebi daje za pravo dati negativnu ocjenu nastavne i znanstvene valjanosti udžbenika Pedagogija, iako su tri sveučilišna nastavnika napisala i potpisala da je to sveučilišni udžbenik, zatim da su članovi povjerenstva za udžbenike Sveučilišta na temelju triju recenzija sveučilišnih nastavnika koji poučavaju niz godina pedagogiju na sveučilištu. Stvarno hrabro od autora onoga što Palekčić smatra recenzijom: Njegovo mišljenje kontra pozitivnih mišljenja šest sveučilišnih nastavnika (autori i recenzenti) te mišljenja i ocjene povjerenstva za udžbenike Sveučilišta u Zagrebu! Ta rečenica govori više o kritičaru negoli o Udžbeniku! Kritičar je selektivno, po svojim subjektivnim i implicitnim stavovima izabrao nekoliko mjesta u udžbeniku s kojima

se on ne slaže i o detaljima o kojima on ima drukčije mišljenje. Nemamo ništa protiv da Palekčić i drugi pedagozi misle drukčije; dapače, poželjna su različita mišljenja jer nove knjige ima smisla pisati samo ako su različite od onih koje su već napisane. Mi smo se toga stava držali i tako napravili. Rado bismo pročitali udžbenik pedagogije kritičara Palekčića!

Očekuje se da svaki sveučilišni nastavnik napiše knjigu iz koje će studenti učiti. Zanima nas iz koje su to knjige učili studenti kritičara Palekčića ako ne nalazimo u popisu njegovih radova da je taj obvezujući zadatak za sveučilišne nastavnike uradio? Budući da je on još uvijek radno aktivan, možda upravo radi na tom zadatku, a imao je, eto, priliku vidjeti kako su to zamislili i uradili sveučilišni nastavnici Učiteljskog fakulteta u Zagrebu s kojima se on u nekim detaljima ne slaže. Usput, kao asocijacija na maloprije iznesene činjenice, podsjećamo na misao nepoznatih autora, a koje obično pripisuju kineskim i indijskim misliocima: Ako želiš savjet za odgoj svoje djece - šalji djecu u svijet! Parafrazirano na slučaju Palekčićeve recenzije možemo napisati: Ako želiš savjet kako napisati dobar udžbenik za Pedagogiju – pitaj za savjet profesora Palekčića! Sugeriramo čitateljima da čitaju Palekčićeve knjige i druge njegove radove, a usput i Pedagogiju Matijevića, Bilić i Opića, pa neka sami izvedu zaključke o onome što im je korisno, odnosno korisnije. Mi ćemo i dalje poučavati oslanjajući se na naš udžbenik. Raduje nas da je Palekčić posvetio vremena našem udžbeniku te objavio da se s nama u nekim detaljima ne slaže. Ni mi se ne slažemo s njegovim kritikama i kritikerstvom, paušalnim zaključcima o našim tekstovima i činjenicama za koje samo on zna zašto je to poželio napisati i objaviti, za koje mi ne vidimo svrhu niti korist za čitatelje, odnosno za pedagogiju i znanosti i odgoju.

Red. prof. dr. sc. Milan Matijević,  
professor emeritus  
Red. prof. dr. sc. Vesna Bilić  
Red. prof. dr. sc. Siniša Opić  
Učiteljski fakultet  
Sveučilišta u Zagrebu